

Позив на претплату

Многим нашим претплатницима истјече претплата крајем овог мјесеца, те је већ вријеме да претплату обнове како им се не би лист идућег мјесеца обуставио. Администрација листа нико-ме без разлике не шаље лист на ве-ресију, те ће зато даље шаљање обу-ставити и свима онима, којима прет-плата истјече, а благовремено је не обнове. Исто тако за идуће полугође на лист могу се претплатити и сви они, који га до сада нијесу примали, а жељели би да га примају. На лист је најзгодније претплатити се код поште. Све поште примају претплату на наш лист како у земљи, тако и на страни. Цијена је листу за по године за Црну Гору 5 перпера, а за иностранство 7¹/₂ франака.

Цетиње, 12. јуна 1912.

Администрација
„Цетињског Вјесника“.

Цетиње, 23. јуна

Побунили се турски официри у Битољу.

Побуна је захватила велике раз-мјере. Повукла је за собом и вој-нике.

Бунтовници се одметнули од цар-ске заставе и пошли у планине!

Народ их дочекао раширенијех руку. Даје им храну и издржавање. Срцем и душом је на њиховој страни.

Арбанија пљеска бунтовницима, које предводи већина побуњених арбанаских официра.

Заразна клица побуне муњевитом брзином струји у крвне судове цијелога царства, које је засновала и прославила војничка послушност, да му сада подгризе темеље рас-тројство у војсци.

Вјерне трупе устежу се да по-слушају заповијест врховне команде из Цариграда и да пођу противу бунтовника. Команданти налазе из-говор у ријечима: да не треба за-метати кавгу са рођеном браћом и стварати крвопролиће у редовима саме војске. Боје се да они, ко-јима је намјењено да буду извр-шиоци казне, не пријеђу у табор оних, које треба да казне!

Власти преговарају са бунтовни-цима. Подижу их на степен рав-ноправне ратне стране, умјесто да са њима поступе као с одметници-ма од закона и издајницима вој-ничке заставе.

Тешко ли стање мора бити у једноме царству, кад се његове вла-сти умиљавају око простих војнич-ких бунтовника! Има нешто труло у држави данској.

У тренутку, кад се из Битоља уздигао опасни плам војничке буне и распирио страсти у цијелој Ар-банији, отоманском парламенту у Цариграду подноси се законски

приједлог, којим се официрима за-брањује мијешање у политику.

Побуњени официри у Битољу ставили су захтјебе, да се растури младотурски комитет, да се макну неки министри и да се не води ви-ше политика, која упропашћује Турску. Они веле, да немају ништа противу нове уставне владавине и цјелокупности царства, већ само да су противни неким младотурским првацима и њиховом наопаком раду.

Дакле, чисто политички захтјеви! Официри се ставили на трибину политичких судија у држави изнад владоца, владе, парламента и на-рода!

И из Цариграда им на то одго-варају новим законом, којим ће се тобоже спријечити учешће офици-ра у политици. Као да су само за-кони довољни да сузбију покваре-ност! Corruptissima respublica pluri-мае leges. Још су стари Римљани рекли, да обично најпокувареније државе имају највише закона.

Ко се мачем служи, од мача ће и погинути, — вели се и у Св. Писму.

Младотурске политичке слободе извојевали су официри. Покрет про-тиву старог режима отпочео је из овога истога Битоља, из којег сада опет официри војују противу но-вога режима.

Кад је једним официрима било слободно да поведу војску противу начина владавине свога владоца Хамида, што да овима сада, по логици политичке слободе, не би било слободно војевати противу начина младотурске владавине! Док је Младотурцима ишло у рачун да се војском и официрима користе зарад својих власничких циљева, дотле су им официри политичари били родољубиви и спасиоци отаџ-бине, а сад, пошто се окренуше про-тиву њих, издајници су војничке за-ставе и бунтовници, који се ненад-лежно мијешају у политику!

Таква политичка логика нема ништа заједничко са европским пој-мовима.

Та је штетна биљка поникла на Балкану. У западну Европу није се могла пренијети, јер тамо јој кли-ма не прија. Не, ни у једној репуб-ликанској Француској, не ни у коли-јевци политичких слобода — Енглес-кој. Тамо официри не прекорачују круг касарне. Тамо се свако слобо-доуман и просвијећен револтира, ако би се догодио риједак случај, да се официр увуче у ред бораца за грађанске слободе. Брзо га тамо, ако је такви, потјерају или у касарну или истјерају из војске међу обич-не грађане, па тад нека до миле во-ље декламује противу „реакције“.

Бранећи у парламенту нови за-кон о забрани мијешања официра у политику, турски министар војни одао је хвалу и признање оним официрима, који су прије три го-дине у Турској извојевали поли-

тичке слободе. Хвалећи једне, који су по његовом мишљењу „добро и спасоносно“ учествовали у рије-шењу политичких унутрашњих пи-тања, он је тијем дао право сви-јема да се мијешају у политику, сваки по својем нахођењу. Па кад се официри и војска почну дије-лити на таборе по разним поли-тичким мишљењима, тад је једин-ству, реду и послушности у војсци одзвонило. А војска без јединства и реда слаба је нада народу, још слабија одбрана држави од непри-јатеља.

На српску официрску завјеру од 29. маја 1903. дошао је у јуну ис-те године одговор у нишкој и кра-гујевачкој официрској контра-за-вјери.

На младотурски официрски и вој-нички поход против Јилдиза ето се јавља контра одговор из Би-тоља.

Можда ће бити угушен, можда ће га нови закон везати ланцима, али искоријењен неће бити, зароб-љен још мање. Историја се понав-ља. Зли примјери не доносе добар плод.

Политичка слобода, коју су офи-цири извојевали, од њих истих би-ће и згажена.

Младотурској владавини, којој су официри били спасиоци, могу официри веома лако бити и упро-пастиоци.

Кад би се то тицало само њих, мало би се ко на те њихове дома-ће невоље и освртао. Али пошто такве побуне могу бити искоришће-не и у националистичке сврхе и од европског вртлога упућене неоче-киваним правцем и обртом, онда у истијема морамо гледати опасност сви ми, који смо у непосредној бли-зини, сви ми, који, ради сопстве-нога напредовања, у својем отоман-ском сусједству искрено желимо мир и поредак.

Цетиње, 23. јуна

Из Биограда долази вијест, која је у стању по-будити сензацију — ако се обистини све оно, што се из ње може извести. Овијех дана је пропутовао кроз Биоград пут Берлина командант цариградске жан-дармерије и један од угледних чланова младотур-скога кабинета, који у Турској поред владе води управу, Шеаб-беј. Исти је имао заједно са Кјуб-Сабри бејом задаћу, да након побуне у Битољу пође оцамо и склопе побуњене официре и војнике на повратак Међутим се ти преговори разбиле, а кад је Шеаб-беј јавио свој неуспјех у Цариград, добио је од Порте шифрирану депешу и налог да пође у Берлин и да поведе с Немачком и Енгле-ском предговоре ради проглашене аутономије у Македонији и Арбанији. Да се ријешити вјечитих унутрашњих немира, који долазе из ових двију про-винција, говори се, да је Турска коначно пристала на аутономију њихову, али границите те једне ау-тономне области која би имала хришћана за гувер-нера, није још одређена. Изгледа да би она ишла на исток најдаље до Вардара. На тај начин Турска би се ријешила једне велике брига и имала би само да прихвата порезе, не бринући се ни о реду ни о миру у новој области која не би била ни арваутска ни словенска.

Ова изјава није још потврђена, а тешко да ће и бити што у истини од онога.

Овијех дана у Будим Пешти одржао се кон-грес мађарских учитеља. На конгресу је предло-жио надзорник Карло Ембер, да се од парламента затражи, нека би уредио њихове плате. Тај пред-лог изазвао је огромну галаму и протест. Одмах

је предложена резолуција, којом се поручује сабору, «да од сабора, какав је данас, мађарско учитељ-ство не само ништа не тражи, него од њега ни-шта не приима, пошто га не сматра за законит и уставан, па ће мађарско учитељство својим захтје-нима причекати, јер жели, да му његове односе уреди будући уставни парламент». Она је резо-луција једногласно прихваћена, на што се Карло Ембер понукао као једини пристали владе.

„Az Est“ донијела из Беча вијест, да је мини-стар рата Ауфенберг одлучио да тражи поновно повишење којег буџета. Познато је, да министар рата није био задовољан са свотом, коју је његов предшасник Шенајх ставио у војни буџет. Сада је министар рата одлучио, да на јесен пред-ложи парламентима захтјев, да се вотира нова свота од 250 милиона за развитак војске а наполе мр-нарице. По другој вијести имала би ова свота, коју ће министар затражити, износити равно 100 милиона. Ако се ова вијест обистини, тада ће за вријеме јесенских расправа у делегацијама доћи до врло неугодних напада на министра Ауфенберга, јер не само мађарска опозиција, него још више владина странка не може да ову повишницу војних трошкова прихвати мирне душе. Како је познато, тадашњи министар предједник гроф Хедервиг одбио је у своје доба, у клубу владине странке сваку повишницу војних трошкова, што је учинио на жељу грофа Тисе и његових присталица. Гроф Тисе, који има уза се виш див владине странке, неће ни сада пристати на повишење војних трошкова.

Врло је значајна вијест, коју доноси румунски полуслужбени „Универсул“, да ће се бугарски краљ Фердинанд на повратку у Софију свратити у Синају и ондје посјетити румунскога краља Ка-рола. Том приликом остаће краљ Фердинанд 2 дана у Синаји и позвати краља Карола, да присуствује скорашњој свечаној посвети нове велике катедрале у Софији. На ову светковину, како је познато, већ су позвани и руски цар, краљеви грчки српски и црногорски. Она је вијест тим занимљивија, јер се зна, да односи између румунскога и бугарскога двора нијесу баш најповољнији, а све ради аспи-рација Бугарске на Македонију. Румунска се напие боји, да би дошла у тежак положај, ако би се Бу-гарска проширила. Ти су односи тако занети, да се, како се недавно писало, краљ Карол свом од-лучношћу одупро пројектираној жениди престо-ловашљедника Бориса са ћерком румунскога пре-столонаследника Фердинанда, чисто из политичких разлога. Вијести о оној жениди се у осталом сада опет демењају. Поводом ове свечаности бугарски лист „Ден“ у Софији, предлага да бугарска црква прогласи рускога цара-ослободитеља Алексан-дра II. свецем, и да по њему назове нову кате-дралу у Софији, која ће се доскора посветити.

Хроника

Окружни предстојник у Мостару — Нашли су се.

Окружни предстојник у Мостару. У Сарајеву излази један лист, који служи на срамоту и поругу тамошњег народа. То је по злу познати „Hrvatski Dnevnik“. Тај србождерски лист не пропушта ни једну прилику, а да се противу Срба не обара. Највеће гадости и одвратности о Србима износи. Са нарочитом злуродо-шћу пакости Србима на сваком кораку и пуни своје ступце испадима противу Срба, пакостећи им и денунцирајући их. Тако је сада донио један испад противу окружног предстојника у Мостару г. Ар-тура Марцела што на сваком кораку про-тежира Српство, на није могао а да се том приликом не очеше и о честитог Муслимана г. Смаја Ђемаловића. Да се „Н. Dnevnik“ зауставио на томе, ми се на овај његов испад не бисмо ни освр-тали, али је он био толико малициозан, да је нарочито истакло како је г. Марцел одликован црногорским орденом и како то он чини због тога одликовања. Није му цабе црногорска влада подијелила одликовање Даниловог реда, вели зло-намјерно он, нападајући га, а тиме ујед-но денунцирајући, што је са сваку осуду. Међутим тај жалосни хрватски лист ни једног примјера не износи о протекцији његовој Србима, што јасно показује, да од тога у ствари ништа нема и да хоће само да денунцира једино зато што му он није у вољи и не води његову шови-нистичку политику, која се искључиво своди на насртање на Србе. Нама лично окружни предстојник у Мостару није поз-нат, а још мање знамо да ли је баш од-ликован. Али ако је одликован, то је у-чињено ради његових општих заслу-га, а не ради тога што ради оно што не би требало да ради. Јер ако би се то гледиште заузело, како би се окарак-

терисали толики и толики честити Хрвати, који су одликовани нашим орденима. Такво одвратно држање „Н. Дневника“ за сваку је осуду и презирање и ми га биљежимо само као један пример, да се види ко и како смета слози нашег народа у Босни и Херцеговини и зашто су браћа трију вѣра разбављена. То није хрватски него *жбурски* Дневник!

Нашли су се. Као што износи и тврди новосадска „Застава“, међу Србима нема горих људи од Светозара Прибићевића и оних што су се окупили око заједничког „Србобрана“. Она их квалификује на први поглед, што може бити. „Српски Гласник“, орган српске народне радикалне странке у Бановини, отворено им пориче српско родољубље. За њих вели: Све, што је Србину свето и драго, све су ти људи повредили и умалили. Одбацили су српску светињу, српске захтјеве. Издајници су Србија само да задовоље личне интересе. Одрину су свог српског имена, народности и језика, српску заставу називају кретином, Српство им је плеоназам, спреми су се одрећи Св. Саве, крстопошеница, Његова и т. д. Они су, вели, у служби Тисе, Куена, Јевановића и др. О Јашу Томићу и оних око новосадске „Заставе“ такође „Србобран“ нема лијепе речи. По његовом тврђењу и истицању, они су убице, Мађароци, туђински плаћеници и паразити, изроди српски и најгорѣ људи на свијету. Прештампати оно што „Србобран“ пише о Јашу Томићу и онима око „Заставе“, као и оно што „Застава“ пише о Светозару Прибићевићу и онима око „Србобрана“ значило би скупљати нагори, парубици рјечник српских ријечи. Једино што им се мора признати, то је, да се одлично познају. Лијепо друштво! На ипак то криво друштво, та крива српска смрдљивка, нашла се здружила. Здружила их је мржња према нашој земљи и приликама у њој и хтели би пошто пошто да је свуку у свој морални брлог и да је убрљају. Сад су устали и противу нове владе у нашој земљи и душмански је напајају и одвратно клеветају. Не допада им се она, јер неке личности у овој влади лично не могу да спосе само зато што им не конвенирају, што нијесу као они. На те маније непаде ми и не мислимо да реагујемо. Нека их, нека и даље мантирају док их њена не спонаде. Од таквих типова као што су они стидно би и било примати похвале; напротив, непади тих туђих плаћеника и измеђара само је похвала за оне, противу којих устају. Веће срамоте не би било кад би их још и такви хвалили, ти што једини о другима најгорије и најсрамније ствари изnose и који се чаште таквим епитетима и обилежавачу једини друге нагорим и најсрамнијим људима у српском народу. На част им било!

Арбанаски покрет

— Устанак се све јаче шири —

Како кога дана из сусједне отоманске царевине стижу све црни гласови. Побунили су се читави арбанаски крајеви, одметнули од власти и оружаном руком траже своја права. Сад стижу гласови и о војничкој побуни. Из Екшиса, Битоља, Прилепа, Кичева, Ђевџе-

лије јављају, да су се и официри и војници редовне турске војске побунили, одбјегли и прилазе побуњеним Арбанасима. Па чак и чиновници цивилних власти и студенти права пошли су њиховим трагом.

Турској влади не користи забављивање оно, што се у Арбанији догађа. Она је из почетка, кад се развијала вијест о немирима међу Арбанасима, проглашавала све за измишљотину. Касније јој је покрет био проба агитације непријатељске државе, Италије, али та проба да неће имати пошљедица. Овом тврђењу турске владе није нико вјеровао, јер се међу незадовољним Арбанасима налазе Муслимани, који су били и остају вјерни Султану и својој домовини, али не могу одобрити маћехинске поступке турске владе. Наједном је сада турска влада признала покрет за озбиљан, те је одлучила, да га силом скрши. Но кад ни та сила није користила, разглашено је из Цариграда, да Арбанаси демонстрирају, јер још нијесу добили оних уступака, које им је Турска обећала за вријеме устанка од прошле године, али влада да је чврсто одлучила, дати Арбанасима све, што су захтјевали, па да ће се народ примирити.

Од кад је турска постала уставна држава, угледала се у неке сусједне државе, па њезина влада иде стопама свога узора. Незадовољним и запостављеним држављанима обећава све што желе, али им не даје ништа. Овакав поступак љуто се свети.

На цариградске вијести, што су разнесене прије четири дана, да влада води преговоре с главарима арбанаских племена и да ће на скоро доћи до споразума, стигао је пребрз страхан дементи. У понедјељак јављено је из Битоља у Цариград, да је неколико турских официра редовне војске побегло. Турска влада настојања је одмах умирити јавност изјавивши службено, да је дезертирао само један капетан, 9 поручника и 50 војника. За њима је лакако наређена потјера.

Из ове вијести долазе по Турску још неповољније. Међу четама опажа се неко таласање. Поједина одјељења одбијају вршење дужности. Цео батаљон под вођством осмориче отишао је без запреке из касарне, понесавши собом муницију и касу са 165 туских фунти. Овај батаљон утаборио се у околини Битоља. Одавде је одаслан заповједнику у Битољу писмен захтјев,

управљен на турску владу да Талат Беја и Ђавид Беја одмах макне, парламенту распусти, а нове изборе на праведној основи проведе. Не учини ли влада то, устаће сва војска а и цијела Арбанија против владе.

Поглед по свијету

Италија на острвима

Када је Италија заузела острва у Архипелагу становништва тих заузетих острва, махом Грци, покренули су акцију да се острва припоје Грчкој или, ако то не може да буде, да добију своју самосталност. Ради тога су упутили и своје мојбе великим силама, противу чега је Турска протестовала.

Сад јављају, да је и Италија противу те акције ставила визитну. О томе има телеграм из Рима, у коме се јавља ово:

Генерал Амелјо је позвао к себи начелнике градова и мјеста запосједнутих острва и запониједио их, да се окупу сваке политичке агитације, да повуку аутополическу заставу и да распуште своје полиције. Царина и порез ће се одседе купити на рачун Италије. Становништво се мора задовољити заштитом Италије.

Питање мира

Тако се бави питањем склапања мира и одбија сваку помисао, да се мир не може склопити ради тога, што Италија веће да пристане на онај режим у Триполису, који би био сличан онама у Египту и Тунису. Турска и не тражи начин, како ће се извући из триполитанске афере. Ми не продијемо крв за своју суверенитет, вели тај лист. Ми бравимо прави суверенитет и држимо, да је потребно оно рећи, да Европа последи не буде изненађена. Италија би могла тек онда да почне право на освојено Триполисе, кад запосједи читав крај. Онда би смо могли и ми да тражимо пут до споразума. Данас Италија може присвајати само оно неколико тачака на обали, што их је освојила, али и ради њих се да још расправљати о суверенитету.

Конгрес на Патмосу

„Agence d'Athènes“ доноси подробије податке о конгресу на Патмосу, на који су дошли изасланици оних острва, што су их Италија запосјели у Егејском Мору и вели, да су изасланици одржавали састапаке, створили шљедели меморандум, који су управљали великим силама:

Конгрес, састављен од заступника острва у Егејском Мору, који су Италија запосјели, израђује братском талијанском народу захвалност ради ослобођења њеног тешког турског јарма и објављује чврсту одлуку становништва оних хришћанских острва, да ће бити жртве доприлијети, да више не дође под турску тиранију, износи своједина година стару жељу становника острва, да се припоје мајци Грчкој и моле на основу службеног поступка и усмјених планова генерала Амелја, као и мајора и заповједника војне талијанске флоте и на основу њих своједина багнатијених прилијети, да само србом управља, да ова хришћанска острва не дођу под турску власт. Конгрес даје и јединици острва, која се налазе у Егејском Мору, да се уреду они закони и обичаји, који већ постоје код браће словободних Грка, моли да Италија и остале цивилизоване државе приме ове предлоге и пошљава тројици изасланика ту дабају, да оне закључне саопште врховном командату талијанске војске на Родосу и замоле га, да их изручи талијанском краљу, парламенту и корници.

(Ту Сара промрља нешто немачки, да би спријечила сестру да даље говори.)

Рашел, наставља: Нећу да чујем овдје немачки! није никаква срамота. Дакле, имала сам само два пара чарапа, и да би у вече могла итати, ја сам свако јутро морала опраги један пар. Докле сам могла један пар, докле се други сушито о канану.

— И ви сте водили домаћину?

Рашел: Сваког сам дана устајала у шест сати, у осам су сви кревети били готови. Затим сам ишла да купујем за јело.

Ја: Јесте ли подвизавале?

Рашел: Но, ја сам увијек била поштена куварница, зар није тако, мајко?

Мајка: Да, то је истина.

Рашел: Само један пут, цео сам мјесец дана говорила да је оно, што је старале четири, стајало пет суја, и оно што је стајало десет, да је стајало дванаест. На тај сам начин за мјесец дана уштеђела три франка.

Ја: На шта сте урадили са оним францима?

Мати, виједни да Рашел ћути: Господице, она је тим новцем купила Мојсјева дијета.

Ја: Зашто?

Рашел: Да, тако је, купила сам Мојсјева са моја три франка. Зашто га Раби неће даку поћ, госпођице!

(Три четвртине досадних одлазе.)

Саушнила се праћа и доноси забављиве мишљине и брасетне. Положи их на сто; оне су брасетне дивне, вријеме бар четири

Словенски дани у Прагу

— Соколски слет, новинарски конгрес, откриће споменика и свечаности —

Праг, 19. јуна

И ако је утврђено да главне свечаности буду тек у другој половини овог мјесеца, те је као главни дан за дочек гостију био одређен 14. јуни, ипак су се гости почели да гомилају у Прагу још у првој половини овог мјесеца како би могли присуствовати и претходним свечаностима, које су се састајале из бесјеле соколског подмлатка 9. јуна у вече, затим вјежбања соколског подмлатка из Прага и околине, вјежбања чешких велосипедиста и античких сцена, које су извођене 10. јуна на свечаном вјежбалишту на Летни.

Гости су једни за другим стизали: Чеси из Америке, Руси, Словенци, Хрвати, Срби, Словаки и тако редом, дочекивани сви на свечан начин, па су одмах затим сви размјештани. Срба има 1800, Хрвата близу хиљаде, Бугара 700, Словенаца 500 итд.

У петак, 15. јуна, у осам сати у јутру почела је утакмица о пријетство, по подне је било вјажбање јака руских школа, пред вече сједиња судија, а у вече скуп гостију у општинском дому у свечаност на Жофину. Срби тога дана не пропустише, а да не одрже свечан помен палим косовским јунацима у руској цркви.

У вече кад су се гости окупили у општинском дому у Сметаниној дворани, поздравно их је начелник вароши Грош и старјешина чешког сокола др. Шарнер, те су том приликом гости предали дарове чешком соколу: Французи вазу, Руси позлаћену сребрну вазу, амерички Словаци бронзану статуу, Енглези сребрни бокал, Белгијанци велику сребрну медаљу, Срби бисту Срђе Злопогнеће и т. д. Затим су се ређали поздравни говори и разне pjesме.

Свесоколски слет

Слет је почео у суботу 16. јула у 6 сати у јутру утакмицом виших и нижих одјељења Савеза Свесловенских Сокола, послје чега су изасланици соколских удружења пошли на свечан помен на гробу Тирша и Фигнера, оснивача чешког сокола, и положили вијенац, када је држао пригодан говор подстароста савеза др. Јазар Цар. Послје тога су држане пробе за женске и мушке вјежбе. Послје је подне су биле јавне вјежбе на Летни: гостију, мушке и женске просте вјежбе, заједничка вјежба, жула савеза, женских на сиравама и соколске коњиче. Вјежбе су изводили 19 000 сокола из Чешке, Моравске и Шлеске. Затим су се патрицији 200 соколских изабраника свих соколских удружења. Први побједник био је Словенац И. Видмар, други Чех Свобода, трећи Словенац Фухс. У вече је била свечана представа у Н. Позоришту и разне друге свечаности.

Другог дана, у недељу, биле су свечане поворке сокола кроз Краљеве Винограде у Праг. Улице су биле прекривене силним свијетом. Из трибина се баца на соколе цвиће и одушевљено клича, соколске трубе одјекују, врн као у кошници. Са старомојтанских намјешта у девет сати кренула је свечана поворка од 38 000 сокола. Поворка је била дуга и импозантна. Србима се одушевљено и заједно кличе и приређују бурне овације.

до пет хиљада франака: с њима је и једна златна круна веома скупоцјена. Све се то изложило на столу са салатом и спанаћем. За то вријеме, сјетивши се домаћина и кривета, ја погледам у руке Рашеле, бојећи се да њу их наћи ружне. Оне су мале бијеле, са дугим танким прстима — праве княжевеке руке.

Сара, која не једе, наставља да гуња на немачком. (Добро је запета, да је она била побједница на материнске куће са не знам ким, да је отишла не знам где, и да је добила опроштај и повратак у кућу само на дуге мојбе Рашеле.)

Рашел, одговарајући на немачки гуњају: ти ми досађујеш, ја хоћу да примам своју младост. Срећам се, да сам једног дана хтели да направим пуну у једној оловној кашини. Надијела сам кашинку над свијећом, да би пуну подријала, а кашинка ми се истопила у рукама. — Кад смо већ ту, Софија, дајте ми јарна, хоћу да направим пуну.

(Слушница се превари и доноси апсент у мјесто вриша.)

Мати: Ади, то је апсент.

Ја: Један гротунт, мојим вас, то је за мене.

Рашел: Задовољна сам што хоћете да узмете нешто код мене.

(Она ми спреми чашу апсента, коју попијем на један.)

Мати: Каку да је апсент врло јарна?

(Свршише се)

ПОДЛИСТАК

Један супе код госпођице Рашел

— Алфред де Мисе —

Једне вечери кад се давао „Танкред“, отишао сам за вријеме између чипова, да Рашели честитам на козмету, који је био диван.

У четвртог чину, она је плесом прочитала са једним дијалогним и дубљим нагласком нешто кад: она ми је сама рекла да је гада изаказала, и да се толико ожељала узбуђена, да се бојала да ће морати прекинути игру. Кад сам плаћао из позоришта случај је хтио да је срећем под сукцадама Пале-Рояла у друштву читавог ескадрона дјевојана.

Ја је поздравих а она ми одговори: „Здраве вас код мене на супе.“

Ево нас код ње. Тузили Бонер, који је дошао са нама, искраде се и оде да своју срећу удави у више мањених чашница. На овај биједни одлазак Рашел прите у смијех. Увече, сједнемо, љубавници ових госпођица сваки покрај своје, а ја поред овог драгог дјетета. Послје безначајних разговора, Рашел примјети да је заборавила своје прегење и своје брасетне: она пошле бопу да их донесе. Нема више боше да прави вечеру.

Рашел устаде, оде да се свуче а одатле у кујну. Послје четврт часа она се враћа у домаћој хаљини са пошном кашинком на глави,

лијепа као анђео, држећи у руци тањир са три бифтека, које је она сама испржила. Она положи тањир на сред стола рекавши нам: „Прихватите се.“

Она понова оде у кујну, врати се са пуном чинијом супе, која се пунила, и једном малом першицом са спанаћем. То бјеше цијела вечера. Тањира и кашника није било, јер је слушница понијела кључеве са собом. Рашел отвори бифе, узме једну чинију пуну салате, узме из ње дрвену кашинку, и почне сама јести. „Али, каже мати, која је гладна, ила још нових кашника.“ Рашел иде и доноси их. Овдје почиње шљедели дијалог:

Мати: Драга моја, твоји су бифтеци препржени.

Рашел: Негина је, тврди су као паш.

Прије, док сам ја водила домаћину, узјела сам боље да кувам. Зашто ти не једеш, Сара?

Сара, некад пугујућа гаушница, данас јој је једино занимање што је сестра Рашеле:

Не, ја не једем више оловним кашникама.

Решел: Не једем више оловним кашникама; то отпад сам кунила туце сребрих кашника са мојој душевном. Ускоро ће ти грејити један вриједан слуга за тобом и један се преда. (Показује своју виљушку.) Ипак нећу из куће набањити овај прибор. Њиме смо се сувише служили, зар није, мајко?

Мајка, жабујући: Како си дијете!

Рашел, обраћајући се жени: Замислите, кад сам била у позоришту Мојсјева, имала сам два пара чарапа и сваког јутра...

Од музеја преко Вацлавских намјести до старомјесне вијећнице, гдје је подигнута нарочита трибина, у којој су представници Прага и свију словенских градова, представници страних држава, изасланици, новинари и др., требало је два сата да ту стигну. Уз трибину су стајале 12 музика, соколи на коњима, заставници са заставима и многи други. Кад се поворка зауставила, старјешина савеза др. Шајнер поздравио је Праг, предао свечан плакат градоначелнику и завјетовао се, да ће соколство радити све до год сви Словени не добију самосталност и слободу. Начелник Прага др. Грош одговорио му је, поздрављајући соколе. Говори су пропраћени словенском химном: „Ој Славени јоште живи...“, што је све присутне потресло, да су се почели из реда грлити, као и са изасланицима енглеским и француским. Послије подне била је јавно вјежбање на Летни: женске и мушке просте вјежбе, женске вјежбе, соколске коњице и заједничке вјежбе. Одатле су одабрани гости пошлци у свечану дворану општинске куће, гдје им је приређена част, којом су приликом пале врло лијепе и патриотске здравнице. У вече је била свечана представа у Н. Позоришту, народна и вечерња свечаност на изложби, концерти по парковима и у предграђима и друге забаве за госте, којих је у Прагу толико, да нијде не могу сви скупа стати.

Трећег дана, у понедељак, била је у јутру утакмица на вјежбању на Летни, а послје подне вјежбање старијих вјежбача, најбољих одјељења на сиравама, засебне вјежбе гостију, античке сцене „у Атини послје битке на Моратону“, када је објављен резултат утакмица и раздане побједницима награде. У вече су биле опроштајне свечаности на Жофину, а потом је одана почаст гостима у општинском дому.

Четвртог дана, у уторак, била је утакмица ђака средњих школа, послје чега су гости корпоративно пошлци да разгледају Праг и околину, пошто раније нијесу доспјели да разгледају све знаменитости и ведељености краљевског главног града Златног Прага, који је за све ово вријеме, и поред тога што вријеме није било стално лијепе, него је често кишило, пливао у мору одушевљења, раздрагачности и свечаности каква се ријетко гдје могла видјети.

Поносни и дични Златни Праг, који је и иначе са своје ведељености познат, ових дана је био адем комен, понос и дика наш, срце срца нашег. И ноћу и дану, непрекидно, таласао се и преливао у разноликим бојама братског одушевљења, красоте и силног надахнућа. То се не да описати, те се не да изразити и представити, то је требало видјети, осјетити и разумјети.

Соколски сјет био је импозантан а испрој бриљантно. Све вјежбе изведене су како се само пожељети може, одмјерено, вјешто, прецизно и тако дивно, да је то било дивно видјети.

Новинарски конгрес

У времену кад се сав Праг таласао од силног одушевљења, безбројних свечаности и братске љубави, која се изливала из раздрагачних и заносом и усхићењем опијених душа и срцаца свесловенских у суботу, 16. јуна, отворен је једанаести конгрес словенских новина.

Око 222 новинара из свију крајева гдје Словени живе: из Америке, Словеначке, Словачке, Хрватске, Галиције, Бугарске, Пољске, свију крајева Српства и са других разних страна стекло се у лијепе декорисаној сали прашке градске куће. Конгресу је председавао Ј. Холечек. Пошто су свршени претходни послови — прочитани извјештаји, извршен избор одбора и др. — врши се избор савезне управе, а потом председништво конгреса. За председника конгреса изабран је Ј. Холечек, за потпредседнике: Србин Нушић, Бугарин Георге, Словенац Пустосломшек, Словак С. Х. Вајански и Далматинац Кисић и секретари: др. Крамер, Коледаров, Слобода и В. Вилдер.

Први је узео ријеч начелник Прага др. Карло Грош, затим Холечек и тако редом, а потом се прешло на рад конгреса.

Новинар и посланик Станислав Сокол држао је предавање о животу и раду Палацког и значају његову, послје чега су сви новинари пошлци на објед, „часни пехар вина“, што га је давао Праг у част новинара, којом је приликом пало врло лијепијех здравица.

Послије подне наставно је конгрес рад, када је Павле Маринковић говорио о значају и важности југословенске штампе. У вече је била пријатељска вечера у Петржину.

Сутра дан новинари су разгледали корпоративно град, присуствовали соколским вјежбама и у вече били на словенској бесједи, коју су приредиле чешке госпође и Словенски Клуб.

У понедељак су новинари судјеловали открићу споменика Палацком и прису-

ствовали соколским вјежбама, а у уторак изјутра отишли у Јичин по нарочитом позиву овог стародревног чешког града.

Само од Чеха на конгресу је судјеловало 150 новинара. У свему су били заступљени 16 новинарских удружења свију словенских народа.

Споменик Ф. Палацком

У суботу, 16. јуна, у пантеону музеја био је свечан скуп у част Ф. Палацком: чешке академије наука и умјетности, чешког универзитета, музеја и научног друштва пред Палацковим попрсјем окићеним палмом. Присуствовали су највећи и најугледнији Чеси, изасланици са стране и унутрашњости и представници многих чешких и словенских градова и корпорација, као и многе угледне личности.

Пошто је пјевачко друштво „Хлахол“ отпјевало свечану пјесму председник академије др. А. витез Ранда држао је поздравни говор и изнио заслуге Палацкове, а затим су држали говоре изасланици страних академија, универзитета, матица и завода.

Ова свечана сједница завршена је пјесмом „Vepo“ од Сметане.

У понедељак, 18. јуна, у 11 сати на свечан начин је откривен Палацков споменик на тргу који носи његово име у присуству огромног народа, сокола, изасланика и корпорација. Прво је пјевачко друштво „Хлахол“ отпјевало једну пригодну пјесму, а по том је председник одбора предао на чување општини подигнути споменик.

Свечан говор држао је др. Крамарж, а изасланици су држали пригодне кратке говоре при полагању вијенаца на споменик.

Овој свечаности присуствовали су и чланови породице Палацкове.

Вриједи поменути, да је ових дана, у суботу 16. ов. м., у Прагу откривен споменик словенскоме пјеснику и списатељу Иви Лего, који је био некад познат под именом чешко-словенскога консула. Споменик је подигнут настојавањем словенскога академскога друштва „Илирија“, у Прагу, којему је пок. Лего био први почасни члан. Свечаности присуствоваше у заступништву града Љубљане подначелник др. Трилер с члановима градскога вијећа, некадашњи градоначелник щубљански Хрибар, председник „Матице Словенске“ др. Фран Илечић, посланик на царевинском вијећу др. Рибарж и земаљске заступник проф. Гангл. О значају пјесника проговорио је у име академскога друштва „Илирија“ правник Надељ, нашо се др. Трилер захвалио „Илирији“ на њезином настојању око подизања споменика. У име града Прага проговорио је градски одборник др. Пилт, који је предузео споменик на чување положиши на њ вијенац.

Словенске свечаности у Прагу завршене су у највећем реду, онако како су за све ово вријеме и импозантно текле и са њих су сви присутни понијели најљепше и најбоље утиске, које ће свако од нас вјечито у својим грудима носити, одушевљавајући се и раздрагавајући се словенском идејом, која нас је у поносном срцу дичног чешког народа ових дана била и спојила.

Гости се разилазе, неки дома, а неки разгледајући лијепу и културну Чешку. На многаја... Г.

Мисли

Највеће је ропство зависити од туђег мишљења.

Бити сиромас није срамота, али је срамота осиромашити.

Ко за живота чини добра, и послје живота живи.

Многи људи животом својим подсјећају нас на сламку коју ријека собом носи.

Многима се дешава, да снијевајући о будућој срећи, проспавају срећу, у којој су.

Валси

Српство

Успјех Србина у Америци Прије неколико дана вратио се у Србију из Америке Лука Поповић, бив. члан Народног Позоришта, а сада управитељ новооснованог српског Народног Позоришта у Америци. Како је сада ферије, Поповић је дошао на кратко вријеме у своју отаџбину. Тек је године дана како је Поповић основао српско позориште у Америци а успјех је несумњиво очигледан. Он је са свим друштвом прошао унакрст Америку и био у свима српским колонијама. Приредио је читав низ чистих националних представа (око 60 на броју) и свуда наилазио на највеће одушевљење. Колико је требало енергије, жртва и напорног рада за оснивање и одржавање оваквог

једног позоришта и од коликог је значај у далекој туђини, гдје има расијаних Срба на близу 20.000 — није потребно говорити. Главна је ствар да би се о овој општој националној ствари ваљало озбиљно повести рачуна и омогућити и даље опстанак једне овакве корисне државе.

Трговачки двор. Ђорђе Вајферт, индустријалац у Биограду, био је намјеран да о своме трошку подигне велики и лијеп дом за пропале трговце, који, изнемогли и напуштени, нијесу у стању да себе више издржавају. Али како сличну установу намјерава на још много широј основи да подигне и биоградско Трговачко Удружење у споразуму са још којом трговачком корпорацијом, то је Вајферт одустао од прве своје намјере а сав новац, који би на њено извођење утрошио, положиће за подизање Трговачког Двора. На тај начин је прилично убрзао његово подизање.

Официрски кор у Србији. У овај мах српска војска има 1900 активних официра, сем ђенерала, од којих су 1213 свршили српску Војну Академију, а 687 су из руских јункерских училишта или трупе. По чиновима има: 27 пуковника, 132 потпуковника, 187 мајора, 604 капетана прве класе, 313 капетана друге класе, 434 поручника и 203 потпоручника. Код потпоручника њих 122 су из јункерских училишта или из трупе, а само 81 из Војне Академије.

Дом Академије Наука. Како јављају, у току идучег мјесеца на свечан начин ће се ударити камен темељац велељепној палати за Дом Академије Наука, на Академијину плавну у улици Кијаз Михајла, Вука Караџића и Јакшића у Биограду.

Школе у Србији. У Србији има 31 стручна и државна школа: богословија, пет учитељских школа (двје женске), реалка, три више женске школе и 20 гимназија мушких и једна женска. У свима школама је 11867 ученика, просјечно на сваку долази 382. Највише ученика има II биоградска гимназија, преко 800, а најмање неготинска учитељска школа, 71.

Словенство

Град Москва за просвјету. Московско градско вијеће донијело је одлуку, према којој се има у току будућих десет година изградити осамдесет школа по најмодернијем систему укупно 22 милиона рубаља. Још се имају изградити грађанске и стручне школе и народне књижице.

Заплијењени Кајцлови мемоари. Овних дана је изашла књига мемоара по којога угледног чешког политичара и негдашњег министра финансија Кајцла, али су је аустријске власти одмах заплијењиле. Државни тужилац је нашао у једном Кајцлову писму на некога виђеног чешког политичара увреду владара.

Из унутрашњости

Н. Позориште у Подгорици

Пишу нам из Подгорице:

Краљевско Црногорско Народно Позориште завршило је своје гостовање у Подгорици и отпутовало у Никшић, гдје је већ отпочело рад.

И поред све добре воље, о гостовању његову у Подгорици ми не можемо рећи ни једне добре ријечи, ма да се овдашње грађанство одзивом према њему трудило да му ово гостовање олакша. На све нас позориште није оставило ни најмање пријатан утисак. Напротив, ми смо се разочарали у њему и много би боље било да није ни долазило, јер за вријеме гостовања његовог ми нити смо имали што видјети, нити се његова добра страна могла видјети.

Позориште располаже малим бројем снага, па и од тога се једва двије-три могу одвојити, за које би се могло чисте и мирне савјести рећи, да су добре и на свом мјесту. Остало су или нејаки или слаби почетници или неспособни и рђави глумци. Ни сам репертоар није био како треба: давали су се комади који нијесу били ни за нашу публику, ни одговарали сврси, којој једно Краљ. Нар. Позориште има да служи. Уз то кад се дода да је подјела режија и нисценација, па и само приказивање свих тих комада било без икаквог плана и без икаквог смисла, као што се у опште у свему није знао никакав ред, него је ишло све на дохват, површно, алкаво, расипано и без икаквог смисла, може се већ схватити какав су утисак све те представе правиле на посјетиоце позоришта. Тој дисхармонији одговарала је и гардероба и уређење позоришта тако, да смо сви ми били разочарани сасвијем у њему.

Већ су прошле двије године од како је на Цетину отворено стално Краљ. Црногорско Позориште, за које врло добро знамо да га са сваке стране обилно помажу и морално и материјално, по-

чев од Круне и државе, све до грађанства, и нас јако чуди како оно за ове двије године никаквог успјеха није постигло. Као што смо читали и чули, оно је љубимац нашег свијетлог Двора, а нарочито Њеног Краљ. Височанства Престолонашљеднице, опште љубљење Књагинје Милице, која је за ову нашу установу учинила много и у моралном и материјалном погледу; држава га субвенционира са 12 хиљада перпера годишње; има бесплатно Зетски Дом, освјетљење, штампу, канцелариски материјал и т. д., па да ипак никаквог напретка нема, заиста је немила појава. Чак шта више, оно је у наставку, јер је некада са ансамблом боље стојало, јер је имало много боље снаге: парове Хајдушковића, Петровића, Дири и Јовановића и Стефановића и др. Та чињеница колико нас боли, толико је за оне, који овом установом управљају, поразнија.

Само један примјер, па је довољно да се окарактерише рад позоришта за вријеме гостовања његовог у нашој средини, шехер Подгорици.

Тринаеста представа, претпошљедња, — позориште је гостовало са четрнаест представа — било је весело вече. Оно је сасвијем загрдило и својим програмом и извођењем. Прва је тачка била некаква блутова њемачка шала „Стражар на барутани“. Садржина глупа, досадна, банална. Не приказује се ни по орфеумима, па чак ни по шмирама, а још мање у позоришту, а приказивати је у Краљевско-Народном Позоришту више је него атак на позоришну умјетност. Друга је тачка била дует сцена „Тата Рака слуша свога ђака“, коју је познати директор орфеума Брана спремио за свој орфеум. К томе кад се дода да су је изводили Мишић и Бурза биће свакоме јасно како је и изведена. Трећа је тачка била „Све на кредит“, продукција Бабићева, коју је изводио Јованесковић, не изостајући много иза претходне продукције. Четврта је тачка била декламација „Царев Лаз“, коју је по уобичајеном шаблону говорио Беговић. Пета тачка била је смјеса пјесма, коју је пјевао мјешовити збор, у правом смислу мјешовито да се није знало ни ко почиње, ни ко прати, ни ко шта пјева, а још мање шта и како пјева. Ово и сувише комично „весело“ вече било је завршено познатом Трифковићевом шалом „Љубавно писмо“, али и то као од биједе, зар да би у негативном смислу хармонија била до краја.

Кад једно позориште падне на орфеумске ствари и буфонерије, глупе, блутове, одвратне, недотупавне и чак пред блазираном публиком изанђале, па кад је уз то још то позориште Краљевско-Народно а предузима први турне по земљи, онда се о томе и таквом позоришту не може ништа добро рећи, јер је оно далеко од сваке умјетности и онога што једно позориште позориштем чини. Значи да наше позориште послје двогодишњег свог сталног рада и крај све милости, благовољења, субвенције, помоћи и издржавања није у стању ни четрнаест честитих представа да да, да се, дакле, не може ни да гледа, ни да има шта да даје. И кад је то факт, онда настаје питање какву оно може просвјетну или умјетничку или културну мисију да врши? Нема најбитније услове да би се могло позориштем у правом смислу ријечи назвати, а још мање да је какав културни пијонер и расадник умјетности и просвјете. И кад је то, на жалост свију нас, а на штету угледа наше земље, тако, онда чему оно служи и на што ће нам? Кад није друге, кад није оно што би требало да је, боље је и да га није.

Али да се не би нишло из крајности у крајност, и крај свега овога, да се латимо златне средине. С главе риба смрди, каже се. Како је сад за заступника министра просвјете дошао човек енергичан, напредан, који зна шта хоће и који је и раније као министар просвјете показао и дао очигледна доказа, да му добро и напредак ове земље лежи топло на срцу, а нарочито културни напредак њен, што је, узгред буди речено, и нама у Подгорици врло добро познато, кад је у нашој области био школски надзорник, када је оставио код нас најпријатније неизгладиве успомене, то смо тврдо убијеђени, да ће од свог скупотног времена отргнути који часак и посветити овој тако нам потребној установи, која потпада под надзор његов и да ће и хјети и умјети да пође трагом Херкула на Аугијевом имању и увести ред за добро и напредак ове културне установе.

Ага од Рибице.

Кратке вијести

Опозван из Битоља. Из Цариграда јављају, да је Фетхи паша, заповједник шестог пука опозван са чела турске војске у Арбанији ради тога, што је осумњичен, да симпатише бунтовницима. У Битољ је послан бригадир Кенан паша, да проведе истрагу против бунтовника.

† **Др. Албин Браф.** У свом заселку крај Прага умро је данас аустријски министар пољопривреде др. Албин Браф. познати стручњак на пољу националне економије.

Турски официри и политика. Турски министар рата упутио је распис на све команданте пукова, у којем се догађаји у Битољу означају као доказ злих пошљедица политичког дјеловања официра. Уједино се налаже, да се — док пројект закона о томе постане закон — према постојећим прописима казне сви они официри, који се буду у политици истисали; официри не смију да припадају политичким странкама, не смију посјећивати политичке клубове нити оснивати политичка удружења. Законски предлог о заштити судјеловања и мијешања официра у политику сад је сасвијем париградски парламентар већ примио.

Умро чешки pjesник. У петак на вечер умро је у Загребу чешки pjesник Јосиф В. Сладек. Поклоњник био је професор енглеског језика на прашкој трговачкој академији и лектор на чешком свеучилишту и чешкој техници. Био му је 66 година. Издао је више књига лирских pjesама. Одличних језаслуга стекао својим чешким преводима Шекспира.

Туча потукла Куеново имање. Како пештански листови јављају, потукла је прошлих дана туча све усјеве на имању пређашњег угарског министра председника Куена. Куен је претрпио штету од 900.000 круна. Пропустио је наплатити пошљедњи оброк од 14.000 круна у име осигурањем. Штета је тим већа, што се све то догодило управо пред жетву.

24 сата. Од поноћи у недељу на пошледица почели су француске поште биљежити дневне сатове од 1—24. Сада више нема ондје 3 сата послје подне или 10 сати у ноћи него 15 сати, 22 сата и т. д. У трговачким круговима Аустрије и Њемачке воде се већ давно преговори, да се то исто уведе и у ове двије државе.

Изборно право Јевреја. Руски је сенат изјавио, да изборно право гласа изван граница јеврејске зоне имају само они Јевреји, којима је слободно становити по цијелом царству. Они пак Јевреји, којима је разним законским и административним одредбама само привремено до ревизије закона о Јеврејима то право становања дозвољено, немају право гласа.

Политичка борба у Угарској. Опозиција у Угарској силно се окомила противу владе у цијелој земљи. Тако је држала до сада 30 скупштина, на којима је осуђивала рад владе и држање њене странке у сабору. Да би сузбила утицај опозиције на народ, и влада држи по свој земљи скупштине и приказује држање опозиције у сабору као опасно по устав и независност земље.

Домаћи послови

Какав је то надзор?

Све до год није установљено стаано позориште на Цетињу, Зетским Домом управљала је Цетињска Читалница, која је водила надзор над пјесма и бринула се о позоришној арени у њему. Да би тај надзор био бољи и јачи, у управи Читалнице налазио се један члан, који се искључиво старао о позоришној арени, строго змотрећи коме се она све даје и ко ће ту гостовати. Али од како је то право — не знамо како — прешло од једног на управу позоришта, изгледа као да је тај надзор јако попустео, па чак и да се не води. Јер иначе како би се могло десити оно, што се у Зетском Дому одигравао у вриједу у вече?... Двојица вапјарских „вјештака“, какви се не могу видјети ни под шаторима свеских сабора, у Зетском Дому извели су своје представе мађионичарско-цирцистичко-комичне. Надајући их на позоришту Зетског Дома како се нејешито крећу и извршавају подмјеху публице својом „вјештачком“ нас је подизао румен стида, који је у толико био већи што се све то одигравао у присуству високих лица. Трпљивост и сувише благодарне пријестонице публице, која је до сада мирно сносила разне атакe у сличним приликама, овог пута била је доведена у искушење и један по један од присутних измицао је безобзирне не подмисли ову тертуру. Када су се све ложе испразниле и остала само галерија са разабеним партером, а „вјештачки“ представљачи, од којих је један изашао у одјелу за спавање, превршила сваку мјеру, и публица је избухнула. Почела је да негодује, да проклетује и да „вјештаке“ опомиње, па над

ни то није помогло, зачуло се и звиждање. То је први пут што се у Зетском Дому које за ових пошљедњих десет година звиждало! Ко познаје пријестоничку публицу, њену уздржљивост и њену трпљивост, ко познаје у опште у овим стварима нашу широкорудост, обзирност и толерантност, томе ће јасно бити колико су ови „вјештаци“ били дозлогрдили и извели присутне из такта и латјерали их, да овако грубо испољавају своје негодовање. Зетски Дом био је тога вечера поприште демонстрација. То је било оно што није он никад дочекао: скривање ове дијете установе наше!

Од нас је и далека помисао да за ово кривимо публицу и представљаче. За ово скривање Зетског Дома кривимо и одговорност пада на онога ко их је ту пустио. Тим и таквим представљачима није ни било мјеста ту. Што је публица раздражена била и то је разумљиво. Њу је емофирало што су се још и такви могли појавити у Зетском Дому, чија су врата бар до сада била отворена и гостопримство се указивало само солидним епањима. Само име и глас ове установе привукао их је. Зато су и протестовали, док би сепаче од срца смијали и слатко забављали баш у тој неопрећности, поумјешности и неспретности представљача да је то било под каквом шатором или коме простом локалу. Али како су они могли досијети у Зетски Дом, како им је управа позоришта то смјела дозволити? То је питање које нам се свиља намеће и пред којим запрепашћени стојимо. Зашто управа позоришта, прије него им је уступила позоришну дворану, није, као што то рађено кад је Читалница њоме руководила, тражила да опроба те „вјештаке“ и види ко су и какви су прије него их пусти пред публицу? Зашто није узела у заштиту позоришну публицу од овог моралног напада на њу и одстранила скривање светлости Зетског Дома?

То је таква груба погрешка, да последице тога онемо што врши дужност управника позоришта не остаје друго, него да узме кану и да се склопи са тог мјеста, за које није дорастао, јер су његове погрешке за ову непуноготицу дана од како врши дужност управника позоришта превршиле сваку мјеру. Испад његови као вршиоца управника позоришта, гдје се кроз и кроз неприман и недостигао показао, и глумише се, да изгледа, јер ако се и не даје остави његовој ноћи и његовом разуму, Зетски Дом ће дочекати да постане тина-тина вапјарски.

Дневник

Били на Ловћену. Њ. В. Краљ и Њихова Кр. Височанства Нашљедници Нашљедница били су са Књазом Петром у четвртак по подне на својим аутомобилима отпутовали до дворског љетњиковца на Ловћену, откуда су се јуче вратили на Цетиње. Рано у зору између четвртка и петка Њено Краљ. Височанство Књагиња Милица изашла је пјешке са пратњом на сами врх Ловћена, гдје се поклонила гробу Владике Рада. Код црквице је Нашљедница са пратњом сачекала излаз сунца, са дивљењем посматрајући јединствени изглед који се с оне висине пружа и далеко преко граница наше отаџбине.

Са Краљем, Нашљедником и Нашљедницом био је на Ловћену и овдашњи грчки посланик госп. Евгењадес, а у пратњи су били господи: бригадир сердар Јанко Вукотић, Лазар Мијушковић, маршал Двора Греговић и др. А Гвоздениовић.

Иде с Цетиња. Г. С. Арсенијев, руски посланик на Цетињу, који је одавде премјештен, иде из Црне Горе у уторак на своју нову дужност у Штокхолм.

„Застава“ и наш Св. Синод. Новосадска „Застава“ не може без глупости да живи. Онеква какву је Бог дао, не може а да не забада и да пакости, не знајући у својој превеликој глупости да, копајући другом јаму, сама у њу пада. Тако

није могла да пропусти без забављања ни рад нашег Св. Синода. Јављајући, по нашем листу, да су сједнице Св. Синода на Цетињу отворене, она то саопштење пропраћа рјечима: „Не зна се ко учествује сједницама осим митрополита и епискога Кирила“. Тиме би као хтјела да нам се наруга и да унизи наш Св. Синод, а не зна да се том глумом примједбом извргава сама руглу и подсмјеху испољавајући звоју необавијештеност и непознавање онога о чему говори. Није то да се не зна. Зна се то и врло добро знају они којих се то тиче и који се о томе интересују. А што то не знају они око новосадске „Заставе“, не значи још да се то не зна. Само да је њој стало до истине и до обавијештености она није морала дуго да лута. Требала је да завири само у наш Државни Календар, па би видјела, да је председник Св. Синода Његово Високопреосвештенство Г. Митрополит Митрофан Бан, а чланови да су Његово Преосвештенство еписког захумско-рашки г. Кирил Митровић, игуман г. Прокопије Врачар, протојереј г. Павле Поповић, протођакон г. Филип Радичевић и секретар ђакон г. Иво Калуђеровић. И кад „Застава“ о томе није могла да буде обавијештена, са каквим образом још смије да третира још друга питања о Црној Гори, која су много деликатнија и о којима се може теже обавијестити! Још један доказ „обавијештености“ тога жалосног српског листа!

Бави се у Дубровнику. Познати академски сликар Марко Мурат налази се код своје родбине у Дубровнику, гдје ће провести два мјесеца. Исто тако конте Иво Војновић, познати драмски писац, спрема се на острво Локрум, код Дубровника, гдје ће у тамошњем манастиру радити на драми „Impetrix“ и трагедији дубровничке републике из друге половине XVI. вијека.

Српски епископат у Америци. Срби настанени у Америци, одавно настојавају, да оснују српски епископат, који би се старао о српској цркви у Америци. Да би то и остварили, они су се обратили на надлежне власти и учинили све потребне припреме за оснивање српског епископата. Сад из Сан-Франциска јављају, да архимандрит Севастијан Дабовић има највише изгледа да постане српски епископ у Америци.

Крађа марака. Овдашњи обласни суд у велико врши ишљећење по кривци оних лица, који су умјешани у крађу марака, које су нестале прошле године из депоа министарства финансија. Поред главних лупежа, код којих су нађене марке и несумњиви докази о њиховој кривци, обласни суд је сапустио, па и притворно и све оне, за које се утврдило било да су стајали у вези са лупежима помажући им посредно или непосредно, било да се на њих сумња да су посвећени у детаље ове покрађе. Да не бисмо ометали рад ишљедног судије, ми смо се задржали само на констатацији овог догађаја, а кад се истрага заврши, што се надамо да ће бити убрзо, проговоримо о овоме нарочито и опширно.

Једна умјесна наредба. Наша пријестоница изобилује распуштеном дјецом, која, без родитељског надзора, врло често чак и ноћу по улицама досађују грађанству а нарочито путницима са стране. Особито се окупе у великом броју пред Зетским Домом за вријеме кад се дају представе, те се од

њих не може ни улицом на мору проћи, а о уласку у Зетски Дом и да не говоримо. Како су надлежне власти предузимале све потребне кораке, да пријестоницу ослободе од разуздане дјече и њиховог ноћног тумарања, па то није помогло, сад је издана сасвијем умјесна наредба: Наређено је, да се ни једно дијете само, без надзора родитеља, не смије видјети беспослено по улицама, те је одређена казна за родитеље, чија се дјеца нађу на улици послје 8 сати беспослена и без икаквог надзора. Тако ће се пријестоница ослободити разуздане дјече и њиховог несташлука, који је врло често у безобзирност прелазио. На ову наредбу обраћамо пажњу родитеља како би над својом дјецом водили строжији надзор, те да не искусују пошљедице своје немарности.

Турска против штампе. Поводом најновијих догађаја у Ст. Србији и Македонији турске власти су почеле да примјењују строге мјере противу штампе. У Солуну је забрањено неколико листова, а из Цариграда су протјерани дописници руских листова Машков, из „Новоје Времеја“ и Холунин из „Рускоје Слово“.

Изречена пресуда. У своје вријеме јавили смо, да је у овдашњој пошти нађен дефицит и да су због тога на одговорност узети управник поште Мило Вукмировић и брат му Лазар, благајник поште. Ишљећујући ову кривицу овдашњи обласни суд још одмах по ишљећењу пустио је испод суђења и ослободио од одговорности Лазара, док је Милу Вукмировићу била јавна расправа сад у четвртак, на којој га је обласни суд пресудио за нађени дефицит, који је одмах попунио, новчаном казном, ослобођавајући га кривичне одговорности, која тако не повлачи за собом губитак права на државну службу.

ОГЛАСИ

П.п. број 5. 31—50

ТРГОВЦИМА

Конац, марка „Зебра“, најбољи, најјачи и највјештији, под гаранцијом;

Конац цревљарски како за машину, тако и за шивење, најбољег квалитета, јевтиније придевет од ето него изгле;

Велови женски како свидени, тако и памучни свију врста по фабричној цијени, набављени из прве фабрике, сасвијем јевтини; и

Деравије бољег и јевтинијег квалитета —

Све без конкуренције. Може се добити само у

Трговини

Павла А. Гвозденовића

Р. бр. 35. 2, 3

Подгорица

ДВА свршена матуранта нуде се да спремају ђаке за поновне испите.

Обратити се уредништву.

Цетиње.

Р. бр. 36. 22